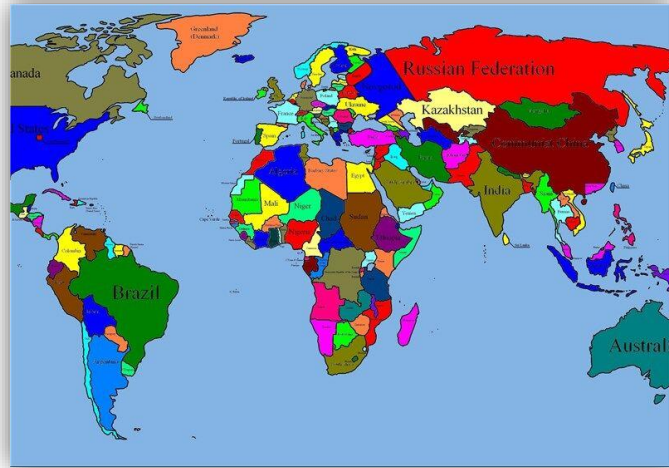

تحقیق هفته

شماره: 461

(از 27 جدی الی 03 دلو 1403 هـ ش)

بررسی مهمترین رویدادهای سال ۲۰۲۴ میلادی

این نشریه هفته‌وار، تحلیل رویدادهای مهم سیاسی، اقتصادی، امنیتی و اجتماعی افغانستان و منطقه است که به زبان‌های پشتو، دری، انگلیسی و عربی توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی تهیه و نشر می‌گردد.

آنچه درین شماره می خوانید:

- بررسی مهمترین رویدادهای سال ۲۰۲۴ میلادی..... 3
- بخش اول: جهان در سال ۲۰۲۴ 3
- بخش دوم: افغانستان در سال ۲۰۲۴ میلادی 5
- جمع بندی 7
- منابع و مأخذ 8

Center for Strategic and Regional Studies (CSRSF)

بررسی مهمترین رویدادهای سال ۲۰۲۴ میلادی

مقدمه

سال ۲۰۲۴ میلادی تمام شد. این سال را می‌توان در زمره سال‌هایی قرار داد که رویدادهای مهمی در آن اتفاق افتاد. رویدادهای سیاسی، امنیتی و نظامی زیادی در سراسر جهان اتفاق افتاد که هر کدام مسیر حرکت روندهای جهانی را در سال بعدی یعنی ۲۰۲۵ مشخص کرده و حتی بعضی از آنها تأثیرات درازمدتی نیز از خود برجای خواهند گذاشت. در این مقاله سعی خواهد شد که در بخش اول رویدادهای مهم جهانی که در سال ۲۰۲۴ میلادی اتفاق افتاده با نگاهی تحلیلی بررسی شود و در بخش دوم نیز نگاهی به مهم‌ترین تحولات افغانستان در سال مذکور انداخته خواهد شد.

بخش اول: جهان در سال ۲۰۲۴

1- رویدادهای سیاسی جهانی

به لحاظ سیاسی سال ۲۰۲۴ سالی مملو از تغییرات سیاسی در سطح جهانی بود. در این سال در بیشتر از هفتاد کشور انتخابات برگزار شد که در آنها نیمی از کل نفوس جهان یعنی بیش از چهار میلیارد نفر به پای صندوق‌های رأی رفتند.¹ از جمله مهم‌ترین انتخابات‌های که در سال ۲۰۲۴ برگزار شد، انتخابات در پاکستان، روسیه، انگلستان، هند و آمریکا بود. انتخابات پاکستان پس از تنش‌های انتخاباتی زیاد در اوایل سال ۲۰۲۴ میلادی برگزار شد. نتیجه نهایی انتخابات جنجالی در این کشور چنان تمام شد که شهباز شریف از حزب مسلم لیگ شاخه نواز از طریق یک ائتلاف حزبی قدرت را در آن کشور به دست گرفت.² البته انتخابات پاکستان در حالی برگزار شد که عمران خان صدر اعظم قبلی در حبس بوده و حزب وی «تحریک انصاف» از شرکت در انتخابات ممنوع شد بود. در هند به‌عنوان بزرگ‌ترین دموکراسی جهان در سال ۲۰۲۴ انتخابات سراسری برگزار شد که در نتیجه آن حزب حاکم به رهبری نریندرا مودی همچنان در قدرت باقی ماند.³ در انتخابات روسیه همچنان که پیش‌بینی می‌شد، ولادمیر پوتین با کسب ۸۷ درصد آراء برای شش سال دیگر و برای پنجمین بار در سمت خود ابقا شد.⁴ انتخابات ریاست جمهوری روسیه معمولاً بدون حواشی مهمی انجام می‌شود و از قبل انتخاب مجدد پوتین به عنوان رئیس جمهور قابل پیش‌بینی بود. اما آنچه مهم است این است که پوتین با استفاده از انتخابات برای شش سال دیگر به‌عنوان رهبر روسیه در قدرت خواهد ماند و این به‌معنای تداوم سیاست‌های ضد غربی روسیه تا شش سال دیگر می‌باشد که قطعاً بر روندهای جهانی همچنان تأثیرات خود را خواهد داشت.

کشور مهم دیگری که در آن انتخابات برگزار شد، بریتانیا بود. در این کشور انتخابات سراسری پس از چندین سال برگزار شد که در آن حزب کارگر توانست با کسب ۴۱۰ کرسی از ۶۵۰ کرسی مجلس عوام به اکثریت برسد و در نتیجه کی‌یر استارمر از این حزب به جای ریشی سوناک از حزب محافظه‌کار به عنوان صدراعظم

بریتانیا برگزیده شد.⁵ هرچند بریتانیا یکی از قدرت‌های تأثیرگذار جهانی می‌باشد اما تغییر ترکیب مجلس عوام و به قدرت رسیدن یک حزب به جای حزبی دیگر در این کشور چندان بر روندهای جهانی تأثیرگذار نبوده و هر حزبی که به قدرت برسد سیاست خارجی این کشور دنباله‌روی از امریکا می‌باشد. اما در این میان انتخابات امریکا حکایت دیگری داشت. در سال ۲۰۲۴ انتخابات در امریکا برگزار شد. در جریان مبارزات انتخاباتی امریکا جو بایدن رئیس جمهور برحال آن کشور از رقابت‌ها کنار کشیده و به جای خود معاون خود کامالا هریس را به عنوان رقیب دونالد ترامپ معرفی کرد. این موضوع مانند شوکی اوضاع انتخاباتی آن کشور را دگرگون کرده و اکثر پیش‌بینی‌ها حاکی از پیروزی هریس را داشت که برخلاف تمام آنها پس از برگزاری انتخابات دونالد ترامپ هم در آراء عمومی و هم در آراء کالج‌های انتخاباتی با تفاوت چشم‌گیر هریس را شکست داده و بار دیگر به عنوان رئیس جمهور امریکا برگزیده شده و قرار است به زودی سکان هدایت امریکا را به دست بگیرد. بازگشت ترامپ به کاخ سفید به عنوان رئیس جمهور امریکا برای چهار سال دیگر آینده روندهای موجود جهانی را به شدت دگرگون خواهد کرد. هرچند ترامپ به عنوان یکی از اعضای حزب جمهوری خواه می‌باید در خطوط اصلی جمهوری خواهان در پالیسی‌های داخلی و سیاست‌های جهانی ایالات متحده حرکت کند و هکذا وی خطوط اصلی سیاست‌های داخلی و خارجی خود را از قبل مشخص کرده است؛ با این وجود وی شخصیتی غیرقابل پیش‌بینی داشته و به انجام اقدامات نامتعارف مشهور است. روی هم رفته ترامپ با وعده‌های که در سیاست خارجی خود داده به خصوص در زمینه جنگ روسیه و اوکراین، بحران خاورمیانه و ایران و نوع تعامل با چین، می‌تواند روندهای موجود جهانی را به شدت متأثر ساخته و جهتی دیگری از آنچه که جاری است بدهد.

علاوه بر تغییرات سیاسی بالا که از طریق مکانیزم‌های پیش‌بینی شده در کشورها انجام شد، یک تغییر سیاسی شگفت‌انگیز در کشور سوریه در اواخر سال ۲۰۲۴ میلادی به وقوع پیوست. در این تغییر که توسط هیئت تحریر شام به رهبری احمد الشرع مشهور به ابومحمد الجولانی انجام شد، رژیم مستبد و ظالم بشار الاسد که تداوم نیم قرن بی‌عدالتی و ظلم در کشور سوریه بود از میان برداشته شد. این تغییر را شاید بتوان مهم‌ترین رویداد سال ۲۰۲۴ دانست زیرا تغییر رژیم در سوریه کشوری که بیش از یک دهه در آتش جنگ می‌سوخت نه تنها آینده بهتری برای آن کشور به ارمغان خواهد آورد بلکه باعث تغییرات بنیادی در معادلات و معاملات خاورمیانه ایجاد خواهد کرد.

2- رویدادهای امنیتی- نظامی جهانی

به لحاظ امنیتی سال ۲۰۲۴ سالی پر حوادث بود. در این سال جنگ حماس با رژیم صهیونیستی در غزه که در سال ۲۰۲۳ شروع شده بود با شدت بیشتری تداوم یافت. علاوه بر این، جنگ حماس و رژیم صهیونیستی ابعاد پیچیده‌تری به خود گرفته و رو به تصاعد نهاد. در این سال رژیم صهیونیستی اسماعیل هنیه رهبر جنبش حماس را در تهران ترور کرد که به جای وی یحیی سنوار به رهبری حماس انتخاب شد. شهید سنوار نیز در یک نبرد با سه تن از همراهان خود قهرمانانه به شهادت رسید. با این وجود چیزی از

روحیه مبارزان حماس کم نشده و مقاومت در فلسطین همچنان علیه حملات رژیم صهیونیستی ادامه دارد. مورد دیگر امنیتی خبرساز در سال ۲۰۲۴ کشته شدن ابراهیم رئیسی رئیس جمهور ایران و حسین عبدالهیان وزیر خارجه آن کشور در یک سانحه هوایی سقوط بالگرد بود. بالگرد حامل رئیسی و هیئت همراهش حین بازگشت از مراسم افتتاح یک سد در مسیر راه در ولایت آذربایجان شرقی ایران سقوط کرده و تمام سرنشیمان آن کشته شد.^۶ این رویداد باعث گردید که در ایران انتخابات زودهنگام ریاست جمهوری برگزار شود که در نتیجه آن مسعود پزشکیان به عنوان فردی نه متعلق به جناح اصلاح طلب و نه اصول گرا به عنوان رئیس جمهور ایران انتخاب گردید. البته انتخاب پزشکیان چیزی از تقابل ایران با اسرائیل و امریکا نکاست. از رویدادهای امنیتی مهم دیگری که در سطح جهانی به وقوع پیوست حمله تروریستی در روسیه بود. در این حمله مسلحانه چهار نفره با مسئولیت داعش که به تالار کروکوس سیتی در کراسنوگورسک در حومه مسکو انجام شد، ۱۴۳ نفر کشته و بیش از ۱۴۰ نفر زخمی شدند.^۷ این حمله بزرگترین حمله‌ای بود در دو دهه گذشته در روسیه انجام شده و نشان دهنده نفوذ داعش در روسیه می‌باشد. در سال ۲۰۲۴ مرتبط با جنگ حماس با اسرائیل، جنگ حزب‌الله لبنان با اسرائیل نیز بالا گرفت. در یک واقعه بسیار عجیب هزاران پیجر مورد استفاده توسط اعضای حزب‌الله لبنان به یکبارگی منفجر شد که در نتیجه آن ده‌ها نفر از اعضای حزب‌الله کشته و تعداد بیشتری زخمی شد.^۸ معلوم شد که اسرائیل در پس این انفجارها قرار داشته و مواد منفجره را در تبنانی با شرکت‌های سازنده پیجرها در آنها جاسازی کرده بود. همچنین اسرائیل در یک حمله هوایی به بیروت موفق شد که حسن نصرالله رهبر حزب‌الله لبنان را شهید ساخته و با انجام حمله نظامی به خاک لبنان بخش‌هایی از جنوب لبنان را تحت اشغال درآورد. در حال حاضر جنگ اسرائیل و لبنان طی توافقی شصت روزه در ماه نوامبر ۲۰۲۴ به صورت مؤقت متوقف شده است. ابعاد دیگر جنگ حماس و اسرائیل، افزایش سطح تنش میان ایران و اسرائیل در سال ۲۰۲۴ بود که به انجام دو دور حملات متقابل موشکی و هوایی مستقیم دو کشور به خاک یکدیگر منجر شد. حمله نخست ایران که در آن از صدها موشک و پهپاد استفاده شد به هدف گرفتن انتقام از حمله اسرائیل به قسولگری ایران در دمشق پایتخت سوریه بود که طی آن چندین دیپلومات ایرانی کشته شده بود که اسرائیل پاسخی متقابل را از طریق انجام حمله هوایی به خاک ایران داد. حمله گسترده موشکی ایران به اسرائیل به انتقام شهادت اسماعیل هنیه که در تهران توسط اسرائیل ترور شد انجام شد که بازهم اسرائیل به آن پاسخ با انجام حمله هوایی به مراکز نظامی در ایران داد. موضوع دیگری که در سال ۲۰۲۴ هم به همان شدت قبلی تداوم داشت، جنگ روسیه در اوکراین بود. آنچه جنگ روسیه و اوکراین را فارد فاز جدیدی هجوم ارتش اوکراین به خاک روسیه و تصرف یک بخشی از منطقه کورسک روسیه بود. همچنان در این اواخر این سال جو بایدن به صورت غیر مستقیم مجوز استفاده اوکراین از موشک‌های دور برد را صادر کرد. آنچه امکان یک سره کردن جنگ روسیه در اوکراین را نوید می‌دهد وعده‌های است که ترامپ داده است. ترامپ در جریان مبارزات انتخاباتی خود وعده داده بود که به محض انجام مراسم تحلیف به بحران اوکراین نقطه پایان خواهد گذاشت.

بخش دوم: افغانستان در سال ۲۰۲۴ میلادی

1- رویدادهای سیاسی

افغانستان در سال ۲۰۲۴ میلادی به لحاظ سیاسی سال با ثباتی را پشت سر گذاشت. امارت اسلامی در سال ۲۰۲۴ میلادی همچنان سیاست‌های اولیه خود را تداوم داده و کدام تغییری به لحاظ ترکیب و ساختار حکومت رونما نشده و حکومت همچنان به شکل سرپرست ادامه یافت. به لحاظ قانون‌گذاری مهم‌ترین رویداد، تصویب و توشیح قانون امر بالمعروف و نهی عن المنکر توسط امیر المؤمنین بود. این قانون که تصویب آن امری خوب تلقی شده و توانست به موضوع امر بالمعروف و نهی عن المنکر چوکات و حدود ثغور داده و این موضوع را از سردرگمی خارج کند اما توأم با حواشی بوده و انتقاداتی را به لحاظ محتوایی و برخی از مواد آن نیز برانگیخت.

به لحاظ روابط خارجی سال ۲۰۲۴ میلادی برای امارت اسلامی سالی پر دستاورد بود. در این سال روابط خارجی امارت اسلامی در مقایسه با سال قبلی توسعه بیشتری یافت. در این سال مقامات بلندرتبه برخی از کشورها سفرهایی به کابل انجام دادند. ازبکستان با فرستادن صدراعظم خود به کابل تلاش کرد نزدیک‌ترین تعامل را با امارت اسلامی آغاز کند. همچنین کشورهای ترکمنستان و قزاقستان نیز با فرستادن هیئت‌هایی به کابل در این سال روابط خود را با امارت اسلامی توسعه بیشتری دادند.⁹ در این سال مسکو با فرستادن یک هیئت بلندرتبه به سرپرستی منشی شورای امنیت روسیه نشان داد که علاقمند برای توسعه بیشتر روابط با کابل است.¹⁰ همچنین بیجینگ نیز در سال ۲۰۲۴ برای توسعه بیشتر روابط با کابل نماینده خاص خود در امور افغانستان را به کابل فرستاد.¹¹ در این میان سفر مقامات دو کشور تاجکستان و هند بی‌سابقه بود که در سال ۲۰۲۴ انجام شد. تاجکستان به عنوان کشوری مخالف امارت اسلامی یک مقام امنیتی خود یعنی رئیس کمیته دولتی امنیت را به کابل برای رأی‌زنی پیرامون مسائل امنیتی و چگونگی آغاز روابط با امارت اسلامی فرستاد.¹² هند نیز به عنوان یکی دیگر از کشورهای که تا هنوز روابط مستقیم با امارت اسلامی ندارد، هیئتی را به سرپرستی نماینده ویژه خود در امور افغانستان و پاکستان به کابل تلاش‌های اولیه را برای تأمین روابط با امارت اسلامی آغاز کرد.¹³ هکذا در اواخر سال ۲۰۲۴ عربستان سعودی نیز مجدداً سفارت خود در کابل را که قبلاً بسته بود، بازگشایی کرد. موضوع مهم سیاسی دیگری در قبال افغانستان در سال این بود که کشورهای روسیه، قزاقستان و قرغزستان اعلان کردند که امارت اسلامی را از لیست گروه‌های ممنوعه خارج خواهند کرد. در این میان دو کشور قزاقستان و قرغزستان این کار را رسماً انجام دادند و روسیه مقدمات آنرا فراهم کرده که به‌زودی این کار انجام خواهد شد.¹⁴ در سال گذشته میلادی سومین دور نشست دوحه در مورد افغانستان برگزار شد که در آن برای اولین بار نماینده امارت نیز شرکت کرد.¹⁵ تفاوت این نشست با نشست‌های قبلی در این بود که در این نشست به موضوعاتی بیشتر پرداخته شد که طرف علاقه امارت اسلامی بود.

2- رویدادهای امنیتی - نظامی

به لحاظ امنیتی افغانستان در سال گذشته میلادی سالی امنی را پشت سر گذاشت. در سال گذشته به لحاظ امنیتی امارت اسلامی همچنان توانست امنیت سرتاسری را تأمین نموده و از هرگونه شورش‌گری جلوگیری نماید. در سال گذشته داعش به عنوان بزرگ‌ترین عامل تهدیدکننده افغانستان همچنان به حملات خود در مقیاس انفجار و ترور ادامه داد که مهم‌ترین آن ترور خلیل‌الرحمن حقانی وزیر امور مهاجرین و عودت‌کنندگان امارت اسلامی بود.¹⁶ موضوع مهم دیگر امنیتی، درگیری مرزی بین افغانستان و پاکستان بود که در اواخر سال ۲۰۲۴ به وقوع پیوست. علت این درگیری مرزی انجام حملات هوایی پاکستان به بخش‌هایی از ولایت پکتیکا به بهانه آماج قرار دادن مواضع تحریک طالبان پاکستانی بود که متقابلاً نیروهای نظامی امارت اسلامی تحت عنوان حمله به پایگاه‌های گروه‌های شرور حملات راکتی به خاک پاکستان انجام داد که از دو طرف تلفاتی در پی داشت.¹⁷

3- اقتصاد افغانستان در سال ۲۰۲۴

اقتصاد افغانستان در سال ۲۰۲۴ نیز وضعیت رضایت‌بخشی را پشت سر گذاشت و در مقایسه با سال قبلی تولید ناخالص داخلی ۲.۷ درصد رشد را نیز تجربه کرد.¹⁸ در سال گذشته پول افغانی همچنان از ثبات خوبی در مقابل ارزهای خارجی برخوردار بود و تورم نیز کاهش را تجربه کرد. در این سال تجارت بین‌المللی افغانستان همچنان رو به پیشرفت بود طوریکه میزان صادرات کشور به بیش از دو میلیارد دالر رسیده و کل تجارت خارجی افغانستان بالای ۱۲ میلیارد دالر بود.¹⁹ در این سال افغانستان به لحاظ سرمایه‌گذاری نیز سال پرستاوردی را تجربه کرد. در مجموع میزان جلب و جذب سرمایه‌گذاری‌ها در سال ۲۰۲۴ در افغانستان نیز خوب بود. در این سال افغانستان توانست حدود پنج میلیارد دالر سرمایه‌گذاری جلب و جذب کند.²⁰ در سال گذشته میلادی کشورهای زیادی علاقمندی خود را در زمینه سرمایه‌گذاری ابراز کرده و در جریان دیدار مقامات کشورهای متعدد از کابل موافقت‌نامه‌های زیاد اقتصادی میان افغانستان و کشورهای منطقه به امضاء رسید. همچنین در سال گذشته میلادی افغانستان در زمینه بازسازی و نوسازی جاده‌های مهم اقدامات مؤثر انجام داد که نمونه آن بازسازی بخشی از شاهراه سالنگ بود .

جمع‌بندی

با توجه به بررسی‌های انجام شده می‌توان چنین نتیجه گرفت که سال ۲۰۲۴ میلادی سالی پر جنب و جوش بود. به لحاظ سیاسی در این سال جابجایی‌های زیادی در حکومت‌های تعداد زیادی کشورها انجام شد که برخی از آنها مانند چرخیدن قدرت از دموکرات‌ها به جمهوری خواهان به خصوص آمدن چهره‌ای جنجالی چون دونالد ترامپ برای جهان در آینده سرنوشت‌ساز می‌باشد. نکته قابل تأمل در خصوص اوضاع سیاسی جهان این است که در سال گذشته با اینکه جابجایی‌های زیادی یعنی در بیش از هفتاد کشور صورت گرفت اما به جز در سوریه که این کار با استفاده از زور صورت گرفت که البته تغییر مثبت ارزیابی می‌شود مابقی از طریق مکانیزم‌های دموکراتیک بود که دلالت بر وجود نظم دموکراتیک در جهان دارد.

برعکس رویدادهای سیاسی اما رویدادهای امنیتی و نظامی در جهان زیاد و دراماتیک بود. سال گذشته میلادی بحران در خاورمیانه به اوج خود رسید و دو کشور ایران و اسرائیل مستقیماً درگیری نظامی را تجربه کردند. همچنان جنگ روسیه و اوکراین بدون چشم‌انداز روشنی تداوم یافت. تداوم بحران‌های امنیتی و نظامی در سطح جهان در سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد که محافل سیاسی به‌خصوص ساختارهای بین‌المللی چون ملل متحد از حل مسالمت‌آمیز آنها عاجز می‌باشد. این وضعیت نظام بین‌الملل را آشفته و غیر قابل اطمینان نشان می‌دهد.

بررسی رویدادهای افغانستان در سال ۲۰۲۴ حکایت از ثبات سیاسی داشته اما در بخش امنیتی باوجود امنیت سرتاسری داعش به‌عنوان عامل اصلی تهدیدکننده، توانست حملات انتحاری انجام دهد که مهم‌ترین قربانی آن یک وزیر کابینه امارت اسلامی بود. در بعد روابط سیاسی سال ۲۰۲۴ برای افغانستان سالی پر دستاورد بود. آمد و رفت مقامات کشورهای متعدد به کابل نشان داد که در سطح منطقه‌ای اراده بر پذیرش امارت اسلامی به عنوان حکومت قابل قبول در افغانستان وجود دارد. همچنین در بعد اقتصادی افغانستان در سال ۲۰۲۴ دستاوردهای قابل ملاحظه‌ای داشت. تجارت خارجی پررونق بود و جذب سرمایه‌گذاری‌ها خوب بود و همچنین در زمینه بازسازی پروژه‌های عمرانی به‌خصوص در زمینه ترمیم و ساخت جاده‌ها اقدام قابل توجهی از طرف امارت اسلامی انجام شد.

منابع و مأخذ

¹. Lessons from the elections held in 70 countries in 2024, AP, 30/12/2024 available at:

<https://apnews.com/article/global-elections-2024-year-end-incumbents-c777b658661e61e2533091e1d625c0b8>

². شهباز شریف، از حزب مسلم‌لیگ شاخه نواز به عنوان نخست وزیر پاکستان انتخاب شد. خبرگزاری صدای افغان (آوا). تاریخ نشر ۱۴۰۲/۱۲/۱۳ قابل دسترسی:

<https://www.avapress.com/fa/news/286825/%D8%B4%D9%87%D8%A8%D8%A7%D8%B2-%D8%B4%D8%B1%DB%8C%D9%81-%D8%AD%D8%B2%D8%A8-%D9%85%D8%B3%D9%84%D9%85-%D9%84%DB%8C%DA%AF-%D8%B4%D8%A7%D8%AE%D9%87-%D9%86%D9%88%D8%A7%D8%B2-%D8%B9%D9%86%D9%88%D8%A7%D9%86-%D9%86%D8%AE%D8%B3%D8%AA-%D9%88%D8%B2%DB%8C%D8%B1-%D9%BE%D8%A7%DA%A9%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D9%86%D8%AA%D8%AE%D8%A7%D8%A8>

³. مودی خود را پیروز انتخابات هند اعلام کرد. بی‌بی‌سی فارسی. تاریخ نشر ۲۰۲۴/۵/۴ قابل دسترسی:

<https://www.bbc.com/persian/articles/cz99pqr51vno>

⁴. «پیروزی پوتین در انتخابات ریاست جمهوری روسیه؛ اتحادیه اروپا محکوم کرد»، بی‌بی‌سی فارسی، تاریخ نشر ۱۷ مارچ ۲۰۲۴ قابل دسترسی:

<https://www.bbc.com/persian/articles/cxrz045ny5no>

⁵. «حزب کارگر پیروز انتخابات پارلمانی انگلستان شد»، سایت خبری آنادولی، تاریخ نشر ۲۰۲۴/۷/۶ قابل دسترسی:

<https://www.aa.com.tr/fa/%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86/%D8%AD%D8%B2%D8%A8-%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DA%AF%D8%B1-%D9%BE%DB%8C%D8%B1%D9%88%D8%B2-%D8%A7%D9%86%D8%AA%D8%AE%D8%A7%D8%A8%D8%A7%D8%AA->

<https://www.mehrnews.com/news/6112303/%D8%A8%D8%B1%D8%B1%D8%B3%DB%8C-%D8%A7%D9%86%DA%AF%D9%84%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%B4%D8%AF/3266654>

⁶. بررسی علل سقوط بالگرد رئیس‌جمهور در دستور کار. خبرگزاری مهر تاریخ نشر ۱۴۰۳/۲/۳۱ قابل دسترسی:

<https://www.mehrnews.com/news/6112303/%D8%A8%D8%B1%D8%B1%D8%B3%DB%8C-%D8%B9%D9%84%D9%84-%D8%B3%D9%82%D9%88%D8%B7-%D8%A8%D8%A7%D9%84%DA%AF%D8%B1%D8%AF-%D8%B1%D8%A6%DB%8C%D8%B3-%D8%AC%D9%85%D9%87%D9%88%D8%B1-%D8%AF%D8%B1-%D8%AF%D8%B3%D8%AA%D9%88%D8%B1-%DA%A9%D8%A7%D8%B1>

⁷. حمله تروریستی در روسیه با ۱۴۳ کشته و صدها زخمی/ داعش مسوولیت حمله را پذیرفت/ پوتین: هر چهار عامل حمله

تروریستی بازداشت شدند/ واکنش ایران به حمله تروریستی در مسکو +عکس و فیلم. مشرق نیوز تاریخ نشر ۱۴۰۳/۱/۴ قابل دسترسی:

<https://www.mashreghnews.ir/news/1587167/%D8%AD%D9%85%D9%84%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D8%B1%D9%88%D8%B3%DB%8C%D9%87-%D8%A8%D8%A7-%DB%B1%DB%B2-%DA%A9%D8%B4%D8%AA%D9%87-%D9%88-%DB%B3%DB%B5-%D8%B2%D8%AE%D9%85%DB%8C-%D8%B9%DA%A9%D8%B3>

⁸. How did Hezbollah get the pagers that exploded in Lebanon. Aljazeera 18/9/2024 available at:

<https://www.aljazeera.com/news/2024/9/18/how-did-hezbollah-get-the-pagers-that-exploded-in-lebanon>

⁹. وزارت تجارت طالبان از سفر مقام‌های ترکمنستان و قزاقستان به کابل خبر داد. افغانستان انترنشنال تاریخ نشر ۱۴۰۳/۲/۵ قابل دسترسی:

<https://www.afintl.com/202404249739>

¹⁰. سفر هیئت روسی به کابل آغاز مرحله جدیدی از روابط دو کشور است. خبرگزاری ایرنا. تاریخ نشر ۱۴۰۳/۹/۶ قابل دسترسی:

<https://af.irma.ir/news/85671231/%D8%B3%D9%81%D8%B1-%D9%87%DB%8C%D8%A6%D8%AA-%D8%B1%D9%88%D8%B3%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%DA%A9%D8%A7%D8%A8%D9%84-%D8%A2%D8%BA%D8%A7%D8%B2-%D9%85%D8%B1%D8%AD%D9%84%D9%87-%D8%AC%D8%AF%DB%8C%D8%AF%DB%8C-%D8%A7%D8%B2-%D8%B1%D9%88%D8%A7%D8%A8%D8%B7-%D8%AF%D9%88-%DA%A9%D8%B4%D9%88%D8%B1-%D8%A7%D8%B3%D8%AA>

¹¹. تقویت روابط میان کابل و بیجینگ؛ هدف سفر نماینده چین به افغانستان. طلوع نیوز. تاریخ نشر ۱۴۰۳/۹/۹ قابل دسترسی:

<https://tolonews.com/fa/afghanistan-191903>

¹². سفر مقام ارشد امنیتی تاجیکستان به کابل و گفتگو با مقام‌های استخبارات طالبان. خبرگزاری افق تاریخ نشر ۱۴۰۳/۶/۲۰ قابل دسترسی

<https://ufuqnews.com/archives/241961>

¹³. هیات هندی در کابل؛ در دیدارها بر توسعه اقتصادی و سهولت ویزا تاکید شد. طلوع نیوز. تاریخ نشر ۱۴۰۳/۸/۱۷ قابل دسترسی:

<https://tolonews.com/fa/afghanistan-191553>

¹⁴. مسکو به حذف طالبان از لیست گروه‌های ممنوعه یک گام نزدیکتر می‌شود. دیجهوله تاریخ نشر ۱۴۰۳/۹/۲۱ قابل دسترسی:

<https://www.dw.com/fa-af/%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D9%82%D8%A8%D8%A7%D9%84-%D8%B7%D8%A7%D9%84%D8%A8%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D8%B2-%D8%A7%D9%82%D8%AF%D8%A7%D9%85%D8%A7%D8%AA-%D9%BE%D8%A7%D8%B1%D9%84%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%B1%D9%88%D8%B3%DB%8C%D9%87-%D8%A7%D8%B3%D8%AA>

[%D8%A8%D8%B1%D8%A7%DB%8C-%D8%AD%D8%B0%D9%81-%D8%A7%DB%8C%D9%86-%DA%AF%D8%B1%D9%88%D9%87-%D8%A7%D8%B2-%D9%81%D9%87%D8%B1%D8%B3%D8%AA-%DA%AF%D8%B1%D9%88%D9%87%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D9%85%D9%85%D9%86%D9%88%D8%B9%D9%87/a-71019258](#)

¹⁵. سومین نشست دوحه؛ جنگ و صلح افغانستان «تنها یک بازنده یا یک برنده ندارد» بی‌بی‌سی فارسی تاریخ نشر ۲۰۲۴/۶/۲۵ قابل دسترسی:

<https://www.bbc.com/persian/articles/cd111w09xzxo>

¹⁶. خلیل‌الرحمن حقانی، وزیر امور مهاجرین حکومت طالبان در انفجاری در کابل کشته شد. بی‌بی‌سی فارسی. تاریخ نشر ۱۴۰۳/۹/۲۱ قابل دسترسی:

<https://www.bbc.com/persian/articles/cy09dj2p6z0o>

¹⁷. وقوع درگیری مرزی میان افغانستان و پاکستان: 19 سرباز پاکستانی جان باختند. خبرگزاری آندولی تاریخ نشر ۲۰۲۴/۱۲/۲۸ قابل دسترسی:

<https://www.aa.com.tr/fa/%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86/%D9%88%D9%82%D9%88%D8%B9-%D8%AF%D8%B1%DA%AF%DB%8C%D8%B1%DB%8C-%D9%85%D8%B1%D8%B2%DB%8C-%D9%85%DB%8C%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D9%88-%D9%BE%D8%A7%DA%A9%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-19-%D8%B3%D8%B1%D8%A8%D8%A7%D8%B2-%D9%BE%D8%A7%DA%A9%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86%DB%8C-%D8%AC%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D8%A7%D8%AE%D8%AA%D9%86%D8%AF/3436388>

¹⁸. در ۲۰۲۴ تولید ناخالص داخلی افغانستان ۲.۷ درصد افزایش داشته است. سلام‌وطندار فارسی، تاریخ نشر ۱۴۰۳/۱۰/۱۱ قابل دسترسی:

<https://swn.af/in-2024-afghanistans-gdp-has-increased-by-2-7-percent/>

¹⁹. افغانستان در ۲۰۲۴ بیش از ۱۲ میلیارد دلار صادرات و واردات داشت. صدای امریکا دری تاریخ نشر ۲۰۲۵/۱/۷ قابل دسترسی:

<https://www.darivoo.com/a/taliban-ministry-of-industry-and-commerce-says-afghan-trade-volume-was-12-billion-and-422-million-usd-in-2024/7925546.html>

²⁰. افغانستان در سال جاری ۵.۳ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری جذب کرده است. سایت روزنامه‌های دولتی. تاریخ نشر ۲۰۲۴/۹/۲۹ قابل دسترسی:

<https://dailies.gov.af/%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%AF%D8%B1-%D8%B3%D8%A7%D9%84-%D8%AC%D8%A7%D8%B1%DB%8C-%DB%B5-%DB%B3-%D9%85%DB%8C%D9%84%DB%8C%D8%A7%D8%B1%D8%AF-%D8%AF%D8%A7%D9%84%D8%B1-%D8%B3/>

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی یک نهاد مطالعاتی غیردولتی و غیرانتفاعی می باشد که در سال ۱۳۸۸ خورشیدی در شهر کابل بنیان نهاده شده است. این مرکز از طریق پژوهش های دقیق و بی طرفانه خویش به منظور ارزیابی و غنای پالیسی ها در افغانستان و منطقه فعالیت می کند.

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrsaf.org

وب سایت: www.csrsaf.org

واتس اپ: +93780618000

تماس: +۹۳۷۸۰۶۱۸۰۰۰

www.csrsaf.org

info@csrsaf.org